

opusdei.org

Prelato laiškas (2023 m. vasario 16 d.) | Apie broliškumą

Šiomis eilutėmis mons. Fernandas Ocáriz kviečia apmąstyti kai kuriuos nusistatymus ir ypač svarbius gestus, kuriais pasireiškia broliškumas.

2023-02-16

Mylimiausieji, tesaugo Jėzus mano dukteris ir sūnus!

1. Šiuo laišku noriu jus paraginti kartu su manimi apsvarstyti kai

kuriuos šių, tiek kartų mūsų apmąstytų, Viešpaties žodžių aspektus: „Tai mano įsakymas, kad vienas kitą mylėtumėte, kaip aš jus mylėjau“ (Jn 15, 12).

Jėzus mus mylėjo iki galo, iki to, kad atidavė savo gyvybę už visus ir už kiekvieną. Mes tai žinome ir norime tuo tikėti gyvesniu ir veiksmingesniu tikėjimu. Kaip apaštalai, prašome tikėjimo: „Sustiprink mūsų tikėjimą“ (Lk 17, 5). Šitaip galėsime kartu su šv. Jonu sakyti su tvirtu įsitikinimu: „Mes pažinome ir įtikėjome meilę, kuria Dievas mus myli“ (1 Jn 4, 16).

„Dievas yra meilė“ (1 Jn 4, 8) ir pašaukia mus meilei: „Tai yra mūsų aukščiausias pašaukimas, mūsų išskirtinis pašaukimas. Jis taip pat susijęs su krikščioniškosios vilties džiaugsmu. Kas myli, turi vilties džiaugsmą, kylantį iš susitikimo su didžiąja meile, tai yra Viešpačiu“ [1].

Mūsų meilė Dievui – antgamtinė meilė – atitinka tą dieviškąją meilę visiems ir kiekvienam iš mūsų, kurią pats Viešpats pateikia kaip pavyzdį ir tikslą mūsų meilei kitiems. Meilė Dievui ir meilė kitiems tokios artimos, nes „kai tik tarnaujame broliams, galva ir širdis dažnai negeba atskirti, ar tai tarnystė Dievui, ar tarnystė broliams, nes tarnaudami broliams tarnaujame Dievui dvigubai“[2].

2. Meilė kitiems yra tokia svarbi mūsų gyvenime, kad „žinome, jog iš mirties esame persikėlę į gyvenimą, nes mylime brolius“ (1 Jn 3, 14). Meilė plečiasi nesuskaičiuojamais būdais ir pasiekia visą pasaulį. Niekas negali būti mums nesvarbus, nes „kiekvienas iš mūsų yra Dievo minties vaisius. Kiekvienas yra trokštamasis, mylimasis, reikalingasis“[3].

Norėčiau, kad šios eilutės padėtų mums apmąstyti kai kuriuos

nusistatymus ir ypač svarbius gestus, kuriais pasireiškia broliškumas. Tam tikra prasme juos apibendrina šie šv. Chosemarijos žodžiai: „Su koku atkaklumu Apaštalas šventasis Jonas skelbė „mandatum novum“! – naują įsakymą, „kad jūs vienas kitą mylėtumėte“! – Atsiklaupčiau ant kelių, nedarydamas komedijos – taip šaukia širdis, – prašydamas jus dėl Dievo meilės, kad vienas kitą mylėtumėte, vienas kitam padėtumėte, paduotumėte ranką, mokėtumėte atleisti“[4].

Supratingumo platumas

3. Žodis *supratingumas*, asmeninių santykių kontekste, kartais gali priminti tik vieną iš jo aspektų – nesistebėti kitų žmonių klaidomis ir trūkumais. Tačiau, tokiu atveju nebūtų iki galo supраста *Kelio* punkto esmė: „Artimo meilė labiau yra ne *duoti*, bet *suprasti*“ [5].

Supratingumas, pagarbos ir meilės vaisius, *supranta: mato* pirmiausia ne kitų trūkumus ar ydas, bet dorybes ir stiprybes. Prisimenu mąstymo maldą, kurią vedė tėvas Chavjeras 1999 m. rugpjūčio 26 d. per vasaros kursą Olbeiroje (rekolekcijų namuose Galisijoje, Ispanijoje). Jis mus stipriai ir su meile ragino žvelgti į žmones ne per jų ydų, bet per jų dorybių prizmę. Meilė padeda mums su džiaugsmu išvelgti teigiamus dalykus kituose žmonėse. „Turime džiaugtis artimo gerove kaip savo“ [6]; tai visiškai priešinga tam, kad į kitus žiūrėtume su tamsia pavydo, t.y. liūdesio dėl kitų gerovės, nuodėme.

Kita vertus, kiekvienas žmogus visada vertas daugiau, nei mes sugebame išvelgti savo įprastu žinojimu. Tam tikra prasme tai dažnai skaitome Šventajame Rašte, kai Laiške žydams raginama nepamiršti svetingumo: mat dėl

svetingumo „kai kurie, patys to nežinodami, buvo priėmę viešnagėn angelus“ (Žyd 13, 2).

4. Iš meilės kylantis supratingumas įgalina pastebėti ir kitų žmonių klaidas bei trūkumus: suprantame kitus žmones – matome tiek tai, kas teigiama, tiek tai, kas neigiama. Ir galime būti tikri – meilė tai mato, nes yra labai išmintinga –, kad teigiami dalykai yra daug svarbesni negu neigiami. Bet kokiu atveju, tai, kas neigiama nėra pagrindas atsiskirti, o melstis ir padėti; jei įmanoma, puoselėti daugiau artimo meilės detalių; ir, jei reikia, broliškai pataisyti.

Mūsų Tėvas įvairiais būdais mums kalbėjo apie šią – kartais herojišką – artimo meilės apraišką: „Puoselėkite brolišką įspėjimą, *ne sit populus Domini sicut oves absque pastore* (Nm 27, 17), kad ši antgamtinė Šeima, Dievo Darbas, nebūtų lyg banda avių

be ganytojo. Visada mokiau savo dukteris ir sūnus, kad Dievo darbe kiekvienas turi būti ir ganytojas, ir avis“ [7].

5. Visi esame silpni ir negalime stebėtis, jei jaučiame priešišumą kitiems arba jų nesuprantame. Vis dėlto, neturėtume šioms reakcijoms pritarti jas pateisindami; veikiau tai bus akimirkos tinkamos atsiprašyti Viešpaties ir prašyti, kad padidintų mūsų gebėjimą mylėti, suteiktų mums daugiau supratimo, kuris yra meilės vaisius. Tokiu būdu, nenusimindami dėl savo silpnumo, prašysime Dievo pagalbos, kad galiausiai, kupini dėkingumo, galėtume Jam ištarti: „Tu man duodi imlią širdį“ (Ps 119, 32).

Pavyzdžiui, svarbu stengtis suvaldyti ir sumažinti nekantrumą, kuris gali kilti savaime dėl tikrų ar mažiau tikrų kitų žmonių trūkumų (kartais trūkumas veikiau slypi mūsų pačių

žvilgsnyje). Šis nekantrumas gali lemti supratingumo stoką, taigi ir meilės stoką. Stiprūs yra seni šv. Kiprijono iš Kartaginos žodžiai: „Meilė yra ryšys jungiantis brolius, taikos pagrindas, saitas, teikiantis tvirtumo vienybei; ta, kuri viršija viltį ir tikėjimą, kuri pranoksta išmalda ir kankinystę; ta, kuri amžinai liks su mumis danguje. Tačiau atimk iš jos kantrybę ir ji bus nuniokota“ [8].

6. Supratingumas, broliškos meilės vaisius, taip pat padeda išvengti diskriminacijos tarpusavio santykiuose, kuri galėtų atsirasti pastebėjus skirtumus. Iš tikrųjų, dažnai šiskirtingų charakterių, jautrumo, pomėgių ir panašiai įvairovė yra tikras turtas. Štai kaip mums tai aiškina mūsų Tėvas: „Jūs taip pat turite nuolat puoselėti brolystę, kuri yra aukščiau už bet kokią įgimtą simpatiją ar antipatiją, mylėdami vieni kitus kaip tikri

broliai ir seserys, bendraudami ir būdami supratingi, kaip dera tiems, kurie sudaro tvirtą šeimą“ [9].

Dėdami pastangas mylėti ir suprasti kitus, turime taip pat stengtis, kad jiems būtų lengviau mus mylėti. Šia prasme primenu tai, ką jau esu jums rašęs: „Puoselėti mandagumą, džiaugsmą, kantrybę, optimizmą, jautrumą ir visas kitas dorybes, kurios daro malonų gyvenimą drauge, yra svarbu, kad žmonės jaustųsi priimtais ir kad būtų laimingi“ [10]. Taip sukuriama broliškumo atmosfera, kurioje kiekvienas daugina kito meilę ir, kartu, patiriame tą *šimteriopą atpildą*, kurį mums pažadėjo Viešpats, ir žengiame amžinojo gyvenimo link (plg. Mt 19, 29).

Atleidimo lobis

7. Supratingumas taip pat glaudžiai susijęs su nepaprastai svarbia atleidimo tikrove – prašyti atleidimo

ir atleisti. 1974 m. balandį Tėvas mums sakė, kad „dieviškiausias dalykas mūsų, krikščionių, Dievo vaikų Opus Dei, gyvenime yra atleisti tiems, kurie mus įskaudino“. Ir iškart pridūrė su didžiu paprastumu: „Man nereikėjo išmokti atleisti, nes Viešpats išmokė mane mylėti“. Iš daugelio dieviškosios įsūnystės pasekmių ir apraiškų, galbūt pirmiausia nebūtume pagalvoję apie atleidimą. Tačiau suvokiame, kad mūsų buvimas Dievo vaikais yra *mūsų buvimas Kristumi*, mūsų susitapatinimas su Juo. Kristus atėjo į šį pasaulį, amžinasis Sūnus tapo žmogumi, kad atleistų. Todėl galime manyti, kad „jokia kita savybė nepadaro mūsų tokių panašių į Dievą, kaip pasirengimas atleisti“ [11].

Kaip dažnai meldžiamės ir apmąstome „Tėve mūsų“ maldą! Atleidimas kitiems yra toks svarbus, kad jis yra sąlyga, jog Dievas atleistų

mums. Kaip gera prašyti Viešpaties, kad išmokytų mus atleisti, iš tikrųjų ir visada. Be to, turėkime šventos drąsos prašyti Jį, kad, kaip ir mūsų Tėvas, mylėtųme kitus taip stipriai, kad mums net nereikėtų išmokti atleisti [12]. Būtų puiku, jei norėtume pasiekti tašką, kai mylėsime taip stipriai, kad niekada nesijausime įžeisti.

8. Kaip suprasti ir atleisti, lygiai taip pat svarbu yra išmokti prašyti atleidimo net ir dėl menkų kasdienių nesutarimų. Nuoširdus atsiprašymas dažnai yra vienintelis būdas atkurti santykių harmoniją, net jei labiau ar mažiau pagrįstai manome, kad būtent patys nukentėjome labiau. Ne sausas ir griežtas teisingumas, ne teoriški išskaičiavimai, paskatino Dievo Sūnų prašyti Tėvo atleidimo mūsų vardu, o save dovanojanti meilė, kuri tik galvoja apie tai, ką galėtų nuveikti dėl kitų.

Mano dukterys ir sūnūs,
nemanykime, kad tai labai gražu, bet
per daug reiklu mūsų menkumui.
Žinoma, tikslas labai aukštas. Tačiau
su Dievo malone galime pamažu prie
jo priartėti, jei kasdien vis iš naujo
dėsime dvasines pastangas meile
atsiliepti į Meilę.

Tarnystės dvasia

9. „Didžiausias Dievo vaikų Opus Dei
siekis (...) visada turi būti *tarnauti*“
[13]. Šį dažną šv. Chosemarijos
mokymo motyvą gerai suprantame
skaitydami ir apmąstydami mūsų
Viešpaties žodžius: „Žmogaus Sūnus
atėjo, ne kad jam tarnautų, bet pats
tarnauti“ (Mk 10, 45); „Aš tarp jūsų
esu kaip tas, kuris patarnauja“ (Lk
22, 27).

Tarnystės dvasia – tai meilės, artumo
išraiška, kai kitų poreikius jaučiame
savais. Kaip įtaigiai mūsų Tėvas
mums tai paaiškino: „Man nesunku
tai daug kartoti. Meilės reikia visiems

žmonėms, o taip pat ir mums Dievo Darbe. Stenkitės, be sentimentalizmo, kad vis augtų prierašumas vieni kitiems. Kiekvienas mano vaiko dalykas turi tapti – iš tiesų – mums labai savu. Visi mūsų brolių ir seserų reikalai turi mums rūpėti – iš tiesų! – kaip mūsų asmeniniai reikalai. Tą dieną, kai gyvename kaip svetimi ar abejingi žmonės, užmušėme Opus Dei“ [14].

Gali nutikti, kad patys to nesuvokdami, gyvename kaip svetimi ar abejingi, nes per daug laiko skiriame veikloms, kurios faktiškai trukdo mums vieniems kitus pažinti, puoselėti tarpusavio santykius, aktyviai domėtis kitais. Mano dukterys ir sūnūs, į mano mintis ir širdį ateina tie žodžiai, kuriuos šv. Chosemarija mums kartodavo su visa savo sielos jėga: „Mylėkite vienas kitą!“

10. Trokštame tarnauti kitiems, žinodami, kad taip tarnaujame Jėzui Kristui: „Iš tiesų sakau jums, kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (Mt 25, 40). Todėl kiekvienam iš mūsų pravartu pagalvoti: „Tik mano pasirengimas artintis prie artimo bei rodyti jam meilę daro mane jaučiantį Dievą. Tik tarnavimas artimui atskleidžia man tai, ką dėl manęs daro Dievas, ir parodo, kaip jis mane myli“ [15].

Visi esame patyrę, kad tarnauti kitiems dažnai pareikalauja tam tikrų pastangų. „Negalvokite, (...) kad lengva paversti gyvenimą tarnyste. Ši gerą troškimą būtina paversti tikrove, nes *Dievo karalystė yra ne kalboje, bet jėgoje* (1 Kor 4, 20), o nuolatinė pagalba kitiems neįmanoma be pasiaukojimo“ [16]. Tačiau šios pastangos, dedamos iš meilės, visada yra džiaugsmo šaltinis;

džiaugsmo, kuris negali kilti iš savanaudiškumo.

Galiausiai tarnystės dvasia yra broliškos meilės išraiška, o „broliška meilė tegali būti dovanai, ji negali būti atlygis už tai, kas kito padaryta, ar avansas už tai, ko tikimės, kad bus padaryta“ [17].

Ramybės ir džiaugsmo sėjėjai

11. Viena iš tarnystės dvasios apraiškų, kuri tam tikra prasme apima jas visas, yra sėti *ramybę ir džiaugsmą*. Kadangi ramybę ir džiaugsmą galime dovanoti tik tada, kai patys esame to persmelkti, o abu yra Dievo dovana, geriausias būdas juos puoselėti yra puoselėti savo artumo su Dievu akimirkas priimant sakramentus ir asmeninėje maldoje.

Kiekvieno gyvenime netrūksta, dažniau ar rečiau, sunkesnių ar lengvesnių vargų ir kančių, keliančių nerimą ir liūdesį. Tai būsenos, kurias

galime ir turime įveikti
susigražinandami džiaugsmą
tikėjimu Dievo meile – šiandiene,
dabartine – kiekvienai ir kiekvienam
iš mūsų (plg. 1 Jn 4, 16).

Mūsų džiaugsmo priežastis tebūna
Viešpats, ne mes patys. Taip, nors ir
būtume nuliūdę, galime įgyti dvasios
stiprybės labiau pamiršti save ir
perteikti kitiems iš Dievo kylantį
džiaugsmą. Kaip rašoma Nehemijo
knygoje, tarsi būtų rašoma mums:
„Nebūkite liūdni, nes džiugesys
Vešpatyje yra jūsų stiprybė“ (Neh 8,
10).

12. Laiškuose, kuriuos man rašote,
neretai pranešate apie patiriamus
sunkumus. Norėčiau būti labai arti
kiekvieno iš jūsų, lydėti slaugant
sergantį vaiką, senyvą motiną arba
kitose situacijose, kurios kelia
kančias. Stengiuosi visus jūsų
reikalus nešti savo širdyje ir
prisiminti savo kasdienėse Mišiose.

Šiomis ir daugeliu kitų aplinkybių prisiminkime, kad Viešpats laimina kryžiumi ir kad, kaip gausia patirtimi tikino mūsų Tėvas, „Autentiška meilė neša džiaugsmą: tokį, kurio šaknys yra Kryžiaus pavidalo“ [18]. Be to, puoselėdami brolystę, niekada nesame vieni. Visi drauge – *cor unum et anima una* – nešame saldžią Viešpaties kryžiaus naštą, su vidiniu įsitikinimu, kad galiausiai Jo jungas yra švelnus ir Jo našta lengva (plg. Mt 11, 30). Išties, dažnai skaitėme ir apmąstėme šiuos šv. Chosemarijos žodžius, nuoširdžiai trokšdami juos įgyvendinti: „Atsiduoti sielų tarnystei, pamirštant save, yra taip veiksminga, kad Dievas už tai atlygina džiaugsmo kupinu nuolankumu“ [19].

Šeimos gyvenimas

13. Didžioji dauguma jūsų negyvena Dievo darbo centruose. Tačiau, kaip rašo mūsų Tėvas, „visi, kurie

priklausome Opus Dei, mano vaikai, esame viena šeima. Esame viena šeima ne dėl to, kad gyvename kartu po vienu stogu. Kaip ir pirmieji krikščionys, esame *cor unum et anima una* (Apd 4, 32) ir niekas Dievo Darbe niekada negalės jausti abejingumo kartėlio“ [20].

Kad didžioji dauguma Dievo Darbo narių, kurie negyvenate centruose – supernumerarijai ir asocijuotieji – galėtų gauti ir prisidėti prie Opus Dei *namų* šilumos, būtina, kad kai kurie – numerarijos ir numerarijai – taip pat ir materialiai kurtų ir puoselėtų namų aplinką centrų buveinėse. Visi vienaip ar kitaip esame tų namų dalis. Be abejo, tos vietos labai naudingos jose puoselėti ugdomąją ir, apaštalinę veiklą ir t.t. Vis dėlto, puikiai žinote, kad visa tai daroma ir kai tokių būstinių nėra, ypač ten, kur apaštalinė veikla dar tik įsibėgėja.

Pasitaiko, kad dėl darbo, sveikatos, pareigų šeimos narių atžvilgiu ir pan. kai kurioms numerarijoms ar numerarijams patartina ar net būtina negyventi centruose. Tai neturėtų sumažinti jūsų atsakomybės ir atsidavimo – kitokio, bet konkretaus – puoselėti mūsų namų aplinką.

14. Daugelyje šeimų įprasta, kad kartu gyvena skirtingų kartų (seneliai, tėvai, vaikai) ir skirtingų charakterių žmonės. Be to, daugelyje šeimų yra sunkesnių ar lengvesnių lėtinių ligonių. Tiesa, dėl viso to kartais gali būti sunkiau išlaikyti šeimos vienybę. Tačiau taip pat tiesa, kad jeigu vyrauja tikra meilė, šie ir kiti sunkumai dažnai gali dar labiau suvienyti šeimas.

Mano dukterys ir sūnūs, Dievo Darbas yra labai didelė šeima, kurioje yra įvairaus amžiaus ir būdo žmonių, taip pat ligonių. Ačiū Dievui,

rūpestis ir meilė, su kuriais rūpinamės ligoniais Namuose, yra nuostabi tikrovė.

15. Kai kuriuose centruose pasitaiko sunkių situacijų. Jei kartais šeimyninis gyvenimas jus vargina, nuoširdžiai ieškokite šio nuovargio priežasties, kad ją išspręstumėte. Pagalvokite, ar tai tik dėl materialinių priemonių stokos, ar dėl nuovargio, kurį gabūt kelia atsidavimas ir rūpestis kitais. Galbūt tai nutiko dėl meilės atšalimo. Net ir minėtu paskutiniu atveju, nesistebėkite ir nenusiminkite. Raginu jus prašyti Dievo, su paprastumu ir drąsa, kad jis praplėstų jūsų širdį, padėtų jums matyti Jį kituose, kad būtumėte kupini džiaugsmo, kaip mokiniai, pamatę prisikėlusį Viešpatį: „Mokiniai nudžiugo, išvydę Viešpatį“ (Jn 20, 20).

Kita vertus, kartais žmogaus būdą paveikia kančios patirtis. Kartais tai gali padėti suprasti žmogų ar jo elgesį. Dievas giliai pažįsta kiekvieną iš mūsų, taip pat ir skausmingas vietas, ir meiliai žvelgia į mus visus. Mokykimės iš Viešpaties taip žvelgti į kiekvieną, suprasti kiekvieną – kartoju –, pagalvoti apie save kitų vietoje. „Kiek baimių ir pavojų gali išsklaidyti tikra brolių meilė, neįvardijama – antraip ji atrodytų tarsi išniekinta – bet spindinti kiekvienoje smulkmenoje!“ [21].

Niekada nepaliaukime dėkoti Viešpačiui už šeimos namus, kuriuos Jis mums dovanojo, su visa praturtinančia asmenybių, socialinių patirčių ir kultūrų įvairove. Jauskime atsakomybę puoselėti toną ir aplinką, pasižyminčią „kuo didžiausiu taktiškumu tarpusavio santykiuose“ [22].

Bažnyčioje ir pasaulyje

16. Rūpestis broliškumu rodo, kad Dievo Darbas, kaip Bažnyčios dalis, yra Dievo šeima. Jei stengsimės vieni kitus mylėti, suprasti, vieni kitiems atleisti, tarnauti, šventųjų bendrystės dėka tiesiogiai prisidėsime prie visų tikinčiųjų ir visos žmonijos vienybės. Šv. Chosemarija sakydavo, kad „svarbiausias mūsų, kaip krikščionių, apaštalavimas pasaulyje, geriausias tikėjimo liudijimas, turėtų būti pastangos prisidėti prie to, kad Bažnyčioje pasklistų tikros meilės dvelksmas. Jei nemokame iš tikrųjų mylėti, jei esame linkę į kivirčius, šmeižtus, pilni kerštingumo, nors ir teigiame skelbiantys Gerąją Evangelijos Naujieną, ką galėsime patraukti į savo pusę?“ [23]. Prašau Viešpaties, kad visada būtume vienybės įrankiai savo pačių namuose, Dievo Darbe, Bažnyčioje ir visuomenėje.

Rūpestis broliškumu atneš šviesos ir šilumos ir mūsų pasauliui, kuris

dažnai skendi tamsoje arba kenčia abejingumo atšiaurumą. Mūsų namai – asocijuotųjų, supernumerarijų ir Dievo Darbo centrai – turi būti „šviesūs ir linksmi“. Atviri namai, kuriuose savo vietą gali atrasti daugelis žmonių, taip pat ir tie, kuriems galbūt trūksta būtent tos namų šilumos.

Krikščioniška šeima, kuri stengiasi išlikti vieninga, kur kiekvienas, nors ir turėtų trūkumų, yra pasirengęs atleisti, mylėti, tarnauti, daugeliui bus atskaitos taškas. Tokie buvo, yra ir visada išliks būtent Nazareto namai. Nepamirškime, ką mums sakydavo šv. Chosemarija: „Šiai šeimai mes priklausome“.

Broliškumo pavyzdys yra tiesioginis apaštalavimas. Daugybė žmonių pamatys mūsų tarpusavio meilę ir galės sušukti, kaip matydami pirmuosius krikščionis: „žiūrėkite, kaip jie myli vieni kitus“ [24]; juos patrauks ta krikščioniška meilė, toji

„meilė, kuri yra tam tikras dalyvavimas begalinėje meilėje, kuri yra Šventoji Dvasia“ [25].

* * *

17. Tuoju baigsiu, su jumis dar kartą skaitydamas šiuos mūsų Tėvo žodžius: „Širdį, mano vaikai, atiduokite širdį tarnaudami vieni kitiems. Kai meilė perskrodžia Švenčiausiąją Jėzaus Širdį ir Saldžiausiąją Marijos Širdį, broliška meilė pasireiškia su visa savo žmogiškąja ir dieviškąja jėga. Teikia jėgų pakelti našta, palengvina sunkumus, užtikrina džiaugsmą kovoje. Tai nėra kažkas perdėtai saldaus. Tai stiprina sielos sparnus ir leidžia kilti aukštyn; broliška meilė, kuri neieško savo naudos (plg. 1 Kor 13, 5), įgalina skristi, kad šlovintume Viešpatį mielo pasiaukojimo dvasia“ [26].

Su visa meile jus laimina

jūsų Tėvas

Roma, 2023 m. vasario 16 d.

.....

[1] Pranciškus, *Audiencia*, 2017 m. kovo 15 d.

[2] Šv. Chosemarija, *Instrukcija*, 1935 m. gegužė - 1950 m. rugsėjis, nr. 75. Toliau tekstai, kuriuose autorius nenurodytas, yra šv. Chosemarijos.

[3] Benediktas XVI, Homilija, 2005 m. balandžio 24 d.

[4] *Kalvė*, nr. 454.

[5] *Kelias*, nr. 463.

[6] Šv. Grigalius Didysis, *Homiliæ in Evangelia*, 5, 3: PL 76, 1094 B.

[7] *15 laiškas*, nr. 169.

[8] Šv. Kiprijonas, *De bono patientiæ*, nr. 15: PL 4, 631 C.

[9] 30 *laiškas*, nr. 28.

[10] Pastoracinis *laiškas*, 2019-11-01, nr. 9.

[11] Šv. Jonas Auksaburnis, *Comment. in Matthaeum*, Homilija XIX, nr. 7: PG 57, 283.

[12] Plg. *Vaga*, nr. 804.

[13] 15 *laiškas*, nr. 38.

[14] AGP, biblioteka, P01.

[15] Benediktas XVI, Enc. *Deus caritas est*, nr. 18.

[16] 8 *laiškas*, nr. 4.

[17] Pranciškus, Enc. *Laudato si'*, nr. 228.

[18] *Kalvė*, nr. 28.

[19] 2 *laiškas*, nr. 15.

[20] *11 laiškas*, nr. 23.

[21] *Vaga*, nr. 767.

[22] *Instrukcija*, 1934-04-01, nr. 63.

[23] *Dievo bičiuliai*, nr. 226.

[24] Tertulijonas, *Apologeticum*, 39:
PL 1, 471.

[25] Šv. Tomas Akvinietis, *Summa
theologiae*, II-II, q. 24, a. 7 c.

[26] *1974-02-14 laiškas*, nr. 23.

.....

Copyright © Prelatura Sanctæ Crucis
et Operis Dei

(Be aiškaus autorių teisių turėtojo
sutikimo draudžiama viešai skelbti
visą dokumentą ar jo dalį)

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
lt-lt/article/prelato-laiskas-2023-m-
vasario-16-d-apie-broliskuma/](https://opusdei.org/lt-lt/article/prelato-laiskas-2023-m-vasario-16-d-apie-broliskuma/)
(2026-03-04)